

PARTICIPACIJA RODITELJA VAŽAN FAKTOR PODRŠKE RAZVOJU UČENIKA I ŠKOLE

Realizovale i priredile članice Školskog tima «Jednake šanse u srednjoškolskom obrazovanju» Tehničke Škole »Pavle Savić» Novi Sad:

Vesna Bursać, Zorica Rodić i Aleksandra Pandžić

Roditelji su najvažniji saradnici škole i podrška uspešnom školovanju dece. Saradnja škole i porodice je i ključni faktor u prevenciji školskog neuspeha, a podrazumeva interakciju roditelja i nastavnika, razmenu informacija, kao i usklađivanje aktivnosti koje vode istom cilju - unapređenje rada škole i bolja postignuća učenika.

Za učenike I razreda specifično je da dolaskom u novu sredinu, sa svim svojim različitostima, svi prolaze proces adaptacije i prilagođavanja na novo okruženje.

Najveću podršku u razvijanju i negovanju pozitivnog pristupa svakoj vrsti različitosti, za stvaranje podržavajućeg okruženja za sve učenike, promociju tolerancije i empatije, odeljenjski starešina može dobiti od roditelja, kroz aktivan saradnički odnos. Taj saradnički odnos roditelja i škole veoma je važan i u ostvarivanju kvalitetne međuvršnjačke interakcije, koja doprinosi socijalnom razvoju učenika. Na taj način povećavaju se mogućnosti da svi učenici ostvare svoje potencijale, kako u razvoju tako i u obrazovnim postignućima.

Dosadašnja iskustva pokazuju:

- da je komunikacija sa roditeljima uglavnom jednosmerna - od škole ka roditeljima
- da se stvarna participacija svodi na učestvovanje roditelja u organima škole, koju roditelji vide takođe kao formalnost
- da roditelji od škole očekuju inicijativu i poziv za saradnju
- da prilike za participaciju roditelja nisu česte u našim školama
- da se roditelji procenjuju kao najodgovorniji za nedostatak participacije

- da ne postoje procedure, planovi saradnje škole sa roditeljima u kojima bi roditelji bili informisani o očekivanjima i mogućnostima za saradnju
- da je komunikacija među samim roditeljima nedovoljna (a veoma potrebna)
- da roditelji sami ne znaju kako da institucionalizuju svoj uticaj (npr. kroz udruženja roditelja i sl.)

Senzibilizaciju roditelja Tehničke škole «Pavle Savić» u Novom Sadu, za veću uključenost i saradnički odnos sa školom, u školskoj 2011/2012. godini, realizovali smo kroz dva Foruma za roditelje. Za roditelje učenika I razreda tema Foruma je bila: „Participacija roditelja, važan faktor podrške razvoju učenika i škole“, a za roditelje u Savetu roditelja: „Participacija roditelja u borbi protiv diskriminacije i netolerancije“. Ove aktivnosti su realizovane u okviru projekta «Jednake šanse u srednjoškolskom obrazovanju»¹. Cilj nam je bio da se otvori prostor za dijalog između roditelja i škole i da svi zajedno dođemo do predloga kako unaprediti kvalitet i aktivnije uključivanje roditelja u različite aspekte školskog života.

Na samom početku ovakve inicijative škole, ohrabruje podatak da se na poziv za prisustvo Forumu odazvalo više od polovine pozvanih roditelja. Atmosfera i aktivno učešće roditelja u svim segmentima Foruma, ukazuje na činjenicu da su roditelji zainteresovani za ovakav način rada i saradnju sa školom uopšte. To su pokazali i rezultati ankete rađene na Forumu, po kojoj je 98% roditelja izjavilo da su zainteresovani za saradnju sa školom.

Najšešća pitanja roditelja vezana su za školski uspeh deteta, postignuća u školi, unapređenje nastave, ponašanje (vladanje) učenika i njihovu bezbednost u školskom okruženju.

Roditelji su zainteresovani da se uključe u aktivnosti koje su usmerene na poboljšanje radnih navika deteta, i žele da imaju uvid u rad deteta i prate njegovo napredovanje pre svega u okviru praktične nastave.

I pored objektivnih prepreka za bolju saradnju (prezauzetost roditelja, udaljenost mesta stanovanja, finansijske teškoće...), roditelji su izneli niz ideja o mogućim aktivnostima u kojima bi aktivno učestvovali:

- organizovanje različitih vrsta skupova kako bi se međusobno bolje upoznali (npr. zajednički roditeljski sastanci)

---

¹ Realizuje se u saradnji sa CIP-Centrom za interaktivnu pedagogiju, Fondom za otvoreno društvo Srbija, Pestalozzi Children's Foundation, iz podršku Ministarstva prosvete i nauke.
<http://cipcentar.org/index.php/nacini-delovanja/za-roditelje-i-profesionalce/jednake-sanse-u-srednjeskolskom-obrazovanju>

- zajedničke aktivnosti učenika, roditelja i nastavnika u školskom okruženju (obeležavanje značajnih datuma, školske akcije i aktivnosti u okviru projekata)
- zajedničkih radionica za roditelje i učenike na aktuelne teme (zdravlje, narkomanija, kockanje, alkoholizam, internet zavisnost, slobodno vreme, načini učenja, motivisanje za bolja postignuća)
- uključivanje roditelja u rad školskih sekcija
- organizovanje seminara i predavanja za roditelje (npr. podrška roditeljima u sagledavanju svih specifičnosti adolescentnog uzrasta)
- organizovanje zajedničkih sportskih susreta, turnira.....
- različite vannastavne i vanškolske aktivnosti (posete muzeju, pozorištu, bioskopu, izleti, utakmice, koncerte, festivali u gradu.....)

Ujedno, aktivnosti u kojima bi aktivno učešće uzeli i roditelji i učenici i nastavnici, roditelji su procenili kao doprinos stvaranju uslova za jednake šanse za razvoj i napredovanje svih učenika, jer ovakva saradnja donosi niz dobrobiti za sve učesnike obrazovno-vaspitanog procesa.

Direktne dobrobiti uspešne saradnje i aktivnog učešća roditelja u životu škole ogledaju se (prema iskazima roditelja) u sledećem:

<i>Dobiti za učenike</i>	<i>Dobiti za roditelje</i>	<i>Dobiti za nastavnike i školu</i>
*Poboljšanje radnih navika *Pojačana motivaciju za učenje *Efikasnija pomoć u učenju *Povećano interesovanje za vannastavne aktivnosti *Veće interesovanje za vanškolske aktivnosti (korisno provođenje slobodnog vremena) *Povećana želja za napredovanjem *Bolji uspeh u školi *Kvalitetnije obrazovanje *Kvalitetnija komunikacija sa okolinom *Efikasnije rešavanje problema *Veća odgovornost *Zadovoljstvo ličnim i kolektivnim uspehom *Zadovoljstvo školom (manje izostanaka) *Bolja informisanost	*Bolja komunikacija sa školom i detetom *Jasna situacija o radu i vladanju deteta *Odgovornost za rad i vladanje deteta *Bolja informisanost o radu škole i postignućima deteta *Povećana motivacija za saradnju sa školom *Prava slika o razvoju deteta *Povećano zadovoljstvo roditelja *Veća bezbednost deteta *„miran san“	*Zadovoljni učenici *Jasnija slika o detetu (mogućnosti, potrebe, prepreke....) *Bolji opšti rezultati i postignuća iz pojedinačnih predmeta *Bolji uspeh cele škole *Zadovoljstvo u radu *Pomoć u organizovanju i realizovanju brojnih aktivnosti *Veća bezbednost učenika *„miran san“

Razmišljanje o svim prednostima koje donosi aktivan saradnički odnos porodice i škole, podstakao je roditelje na konstruktivnu diskusiju, iznošenje niza primera i predlaganje mogućih rešenja. Evo nekih od predloga:

- osnivanje Tima roditelja u svakom odeljenju i Kluba roditelja škole
- organizovanje predavanja, seminara, okruglih stolova na kojima će učestvovati zajedno učenici, roditelji, nastavnici (predlaganje i izbor tema, pozivanje predavača, organizacija vremena, prostora, informisanje drugih roditelja i zainteresovanih nastavnika)
- učenici, roditelji, nastavnici učestvuju u zajedničkom donošenju odluka o pitanjima koja se tiču svih, te je važno da mišljenje svih bude saslušano i uvaženo (npr. zajednički roditeljski, sastanci Timova roditelja)
- organizovanje predavanja Roditelj – roditeljima (roditelji edukatori drugim roditeljima, pomoć i podrška u vaspitanju adolescenta, poboljšanje komunikacije roditelj-dete, razmena iskustava...)
- organizovanje pomoći u učenju drug - drugu, roditelj – drugu
- učešće u profesionalnoj orijentaciji učenika (pomoć u organizovanju prezentacija i poseta fakultetima i preduzećima različitih delatnosti)
- učešće roditelja u radu sekcija u školi (pomoć u organizaciji predstavljanja rezultata rada u školi i van nje, obezbeđivanje materijala i pribora za rad sekcija, članak za školske novine...)
- učešće roditelja u aktivnostima u okviru projekata u školi (pomoć u planiranju, organizaciji, informisanju drugih, obezbeđivanje materijala, aktivno učestvovanje u akcijama i aktivnostima...)
- organizovanje prodajnih izložbi (produkata sa sekcija i drugih aktivnosti), a prihod je namenjen za pomoć ugroženim učenicima, finansiranje zajedničkih poseta bioskopu, pozorištu...)
- organizovanje sportskih turnira (učenici, roditelji, nastavnici) - „propagiranje-reklamiranje“, učestvovanje u organizaciji, informisanju zainteresovanih, obezbeđenje-redari, obezbeđivanje „nagrada“, učestvovanje u sportskim timovima...)
- uvođenje elektronskog dnevnika
- radne akcije za uređenje škole i školskog dvorišta itd.

Inicijativa roditelja na Forumu je bila da se još jednom sastanemo do kraja školske godine, što smo i realizovali krajem juna. Na tom sastanku smo oformili Timove roditelja u dva prva razreda od po pet članova, imenovali nastavnike sa kojima će timovi koordinirati, dogovorili način komunikacije (elektronski), formirali mejling liste roditelja i dogovorili aktivnosti do početka sledeće školske godine.

Ovakav način organizovanja roditelja biće model stvarne participacije roditelja u život škole i postaće deo Školskog razvojnog plana za sledeću školsku godinu, što će omogućiti legitimnost rada Tima roditelja.

Svi roditelji će dobiti produkte nastale na Forumu roditelja i na osnovu njih pripremiti predloge za definisanje ciljeva i zadataka rada Timova.

Za školski raspust, roditelji i učenici će biti edukatori učenicima koji imaju popravne ispite, tako da će već zaživeti jedan od navedenih predloga roditelja za unapređenje saradnje za postizanje zajedničkih ciljeva i dobrobiti.